

НАСТАЎНІЦКАЯ газета

Выходзіць з 20 снежня 1945 года

Фіналістаў становіцца больш

Днямі ў Мінскім дзяржаўным палацы дзяцей і моладзі адбыўся фінал Мінскага гарадскога конкурсу “Энергамарафон”, які праводзіўся ў сталіцы ў пяты раз. Арганізатарамі мерапрыемства выступаюць камітэт па адукацыі Мінгарвыканкама, Мінскі гарадскі інстытут развіцця адукацыі, Мінскі дзяржаўны палац дзяцей і моладзі і Мінскі дзяржаўны экалага-турыстычны цэнтр дзяцей і моладзі. Па традыцыі ўдзел у конкурсе прынялі педагогічныя і вучнёўскія калектывы, а таксама кіраўнікі, педагогі і навучэнцы ўстаноў дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай адукацыі Мінска.

▶▶▶ 4 стар.

Далаты за вучоныя ступені і званні павіны атрымліваць і пенсіянеры, якія не працуюць

З такой прапановай выступіў Савет старшын прафкамаў устаноў вышэйшай адукацыі і навукі пры Цэнтральным камітэце Беларускага прафесійнага саюза работнікаў адукацыі і навукі.

▶▶▶ 14 стар.

Актыўная ацэнка: пазбавіцца стрэсавых сітуацый і ліквідаваць прабелы ў ведах

Культура педагогічнай дзейнасці прадагледжвае пастаяннае прафесійнае развіццё, авалодванне сучаснымі метадамі і формамі навучання, імкненне зрабіць навучанне даступным, цікавым, эфектыўным. Віцебскай вобласці педагогі Глыбоцкай раённай гімназіі імкнуцца пастаянна пашыраць свой метадычны ўзровень, шукаць новыя якасныя шляхі па ўдасканаленні адукацыйнага працэсу.

▶▶▶ 13 стар.

Сёння ў нумары:

Дадатка
“Адукацыйная прастора”.

▶▶▶ 5–12 стар.

Увага!

У наступным выпуску дадатку “Сацыяльны ракурс” спецыялісты Міністэрства адукацыі, Акадэміі паслядыпломнай адукацыі і галіновага прафсаюза пракаменціруюць новы парадак атэстацыі педагогічных работнікаў і асаблівасці праходжання кваліфікацыйнага экзамену. Свае пытанні па гэтай тэме дасылайце, калі ласка, нам да **22 студзеня 2013 года** па адрасе markevich@ng-press.by або тэлефону па нумары **8-017-292-44-02**.

Александр Лукашенко:

“Корень моей политики — честность и искренность”

Президент Беларуси Александр Лукашенко 15 января провел пресс-конференцию для представителей белорусских и зарубежных СМИ. Мероприятие продолжалось около пяти часов. Президент ответил более чем на шестьдесят вопросов.

Вопросы касались экономического и социального развития Беларуси на современном этапе, внешней политики, взаимоотношений с Россией, Западом, другими странами и регионами мира. Представители СМИ также интересовались интеграционными процессами на постсоветском пространстве и участием в них Беларуси. Традиционно прозвучали и некоторые личные вопросы.

Всего в пресс-конференции, которая прошла в здании Национальной библиотеки, приняли участие более 350 журналистов из 285 СМИ. Регионы представляли около 200 журналистов из 184 средств массовой информации. На мероприятии также присутствовали представители зарубежных масс-медиа из семи стран.

лись. В этом была главная цель”, — сказал президент.

“Конечно, всегда хочется большего. Но для нас, белорусов, есть только один способ добиться этого самого большего — лучше работать. Об этом я тоже, кстати, говорил”, — заметил Александр Лукашенко.

“Мы сработали в целом по году лучше, чем в предыдущем году, и достигли серьезных качественных подвижек. Что особенно важно — нарастили экспорт, получили положительное внешнеторговое сальдо, практически впервые в таком объеме за всю нашу историю, даже несмотря на то, что мировая конъюнктура цен была не в нашу пользу”, — констатировал президент.

Глава государства опроверг домыслы о возможной отставке правительства.

Президент считает, что в стране ставятся реалистичные задачи в экономике. “Человеку, который упрекнул меня в том, что я нереалистично ставлю задачи, я отвечаю прямо: я их формализую, утверждаю, по крайней мере, последние два-три года, — отметил он. — Требую, конечно, определенного баланса, чтобы экономика развивалась, чтобы доходы населения росли, чтобы права человека не нарушать по главным направлениям, чтобы была нормальная жизнь, достойная зарплата, чтобы можно было кормить детей”.

Как отметил президент, чуть более года назад на аналогичной пресс-конференции велся разговор о будущем Беларуси, журналисты задавали различные, в том числе острые, вопросы. “Я называл условия, при которых мы сможем обеспечить социально-экономическую стабильность в Беларуси, сохранить независимость нашего государства. Легкой жизни, если помните, не обещал, но и мрачными перспективами тоже не запугивал, — сказал глава государства. — Минул 2012 год. Сегодня мы уже можем делать какие-то выводы, что же из сказанного сбылось, а что (в силу тех или иных причин) нет”.

“Тогда я высказал уверенность, что в целом мы с новыми вызовами времени справимся. И сейчас констатирую, что это так и произошло. Это свершившийся факт. Мы добились пусть небольшого, но стабильного роста экономики, обеспечили увеличение реальных доходов населения”, — заявил Александр Лукашенко.

“Может быть, не всё задуманное удалось осуществить, не все запланированные высоты мы взяли. Прошлый год был весьма сложный, нам надо было разобраться с финансовыми неурядицами и той неразберихой, которые нам достались от 2011 года. Более-менее мы с этой проблемой справи-

▶▶▶ 2 стар.

◀◀◀ 1 стар.

Лёд рушыўся

Размова ідзе аб унясенні дапаўненняў ва Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 25 верасня 2007 года № 450 “Аб устанавленні даплат за вучоныя ступені і званні”. Нагадаем, што ў дакуменце агаворваецца захаванне даплат толькі тым працаючым пенсіянерам, якія маюць вучоныя званні акадэмікаў і членаў-карэспандэнтаў НАН Беларусі. Зараз жа прапановаеца захаваць даплаты і пенсіянерам, якія маюць ступені доктара навук і кандыдата навук, званні прафесара і дацэнта, стаж навукова-педагагічнай работы не менш за 20 гадоў і ўжо не працуюць.

Гэтае пытанне лунае ў паветры каля двух гадоў, але далей размова справа не ішла, пакуль Савет старшын прафкамаў не падлічыў, колькі насамрэч спатрэбіцца фінансавання. Праз сваіх прадстаўнікоў у рэгіёнах савет сабраў даныя аб не-

сіла ва ўніверсітэтах, таму ў маладых навуковых і педагагічных работнікаў павінен быць стымул працаваць на кандыдацкую ступень. Яе атрымліваюць у сярэднім у 33 гады. А далей ёсць матэрыяльны стымул імкнуцца на наступную, доктарскую, прыступку, бо розніца ў даплатах істотная.

Вось яшчэ адзін аспект, да якога можна ставіцца неадназначна: падтрымка павінна закрануць пенсіянераў, што працавалі толькі ў сістэме Міністэрства адукацыі і НАН альбо і іншых міністэрстваў і ведамстваў?

— Калі перад вышэйшай школай ставіцца задача наблізіць навучанне да вытвор-

Даплаты за вучоныя ступені і званні

павінны атрымліваць і пенсіянеры, якія не працуюць

працуючых пенсіянерах і атрымаў такую статыстыку. Высветлілася, што сярод іх у сістэме Міністэрства адукацыі налічваецца 723 кандыдата навук і 38 дактароў навук, а таксама 5 дацэнтаў і 11 прафесараў без вучонай ступені. Сярод пенсіянераў, што працавалі ў Нацыянальнай акадэміі навук, — 120 кандыдатаў навук, дацэнтаў і 20 дактароў навук, прафесараў, а таксама 148 кандыдатаў навук і 21 доктар навук без вучонага звання. У агульным — каля 1100 чалавек.

Далей падлічылі і аб’ём неабходных сродкаў. Калі сыходзіць з пameру надбавак, якія зараз выплачваюцца за вучоныя ступені і званні (4 і 2 тарыфныя стаўкі першага разраду, адпаведна, для кандыдата навук і дацэнта, а для доктара навук і прафесара адпаведна, — 6 і 4 стаўкі), то ў месяц патрэбна 1,442 мільярда рублёў, а ў год — 17,3 мільярда.

Сярод працуючых пенсіянераў у сістэме Міністэрства адукацыі і ў Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі налічваецца каля 1100 асоб са ступенямі доктара навук і кандыдата навук, званнямі прафесара і дацэнта. Для захавання даплат для іх спатрэбіцца ўсяго 17,3 мільярда рублёў у год.

— У маштабах краіны гэта нязначная сума, — лічыць В.А.Смёткін, старшыня Савета старшын прафкамаў устаноў вышэйшай адукацыі і навукі, старшыня прафкама работнікаў БНТУ. — Праўда, мы палічылі колькасць працуючых пенсіянераў толькі ў сістэме Міністэрства адукацыі і Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Але нават калі мы ўмоўна дададзім яшчэ столькі ж чалавек са ступенямі, званнямі і 20-гадовым навукова-педагагічным стажам, якія працавалі ў прамысловасці, будаўніцтве, сельскай гаспадарцы, медыцыне, культуры і іншых галінах, то атрымаем усяго каля 34 мільярдаў рублёў у год.

Савет звярнуўся са сваёй ініцыятывай да міністра адукацыі С.А.Маскевіча, старшыні Рэспубліканскага савета рэктараў УВА У.М.Шымава і старшыні ЦК Беларусі і навукі А.А.Бойкі. Рэакцыя савета рэктараў не прымусіла чакаць. Цікавае супадзенне: якраз у момант гутаркі журналіста “Настаўніцкай газеты” з В.А.Смёткіным прыйшоў факс за подпісам Уладзіміра Мікалаевіча Шымава, дзе паведамлялася аб

тым, што савет рэктараў выступае з аналагічнай ініцыятывай аб захаванні даплат працуючым пенсіянерам, якія маюць вучоныя ступені і званні. Адпаведны дакумент ужо накіраваны ў органы дзяржкіравання.

3 сустрэчнай ініцыятывай — захаваць даплаты працуючым пенсіянерам, якія маюць вучоныя ступені і званні — выступіў Рэспубліканскі савет рэктараў устаноў вышэйшай адукацыі.

Падводныя камяні

Ініцыятыва прадстаўнікоў галіновага прафсаюза выклікана ў першую чаргу трывогай аб навукова-педагагічным патэнцыяле краіны, аб тым, як замацаваць кадры высокай кваліфікацыі ў навуцы і вышэйшай адукацыі і паказаць дадатковыя стымулы для работы ў гэтых сферах.

— Чаму многія імкнуцца трапіць, напрыклад, на дзяржслужбу? Таму што пры выхадзе на пенсію дзяржслужачыя маюць дастойную сацыяльную падтрымку, — разважае Валерый Аляксандравіч.

Прапанова абмяркоўваецца ў вузкіх колах і мае апанентаў. Тыя апасаюцца, напрыклад, што ўсе прафесары пенсійнага ўзросту масава пойдучы на заслужаны адпачынак. Але прафсаюз не бярэ ў разлік гэты контраргумент.

— Сталыя людзі, якія ўсё жыццё аддалі педагогіцы і навуцы, будучы хадзіць ва ўніверсітэт, колькі дазваляе здароўе, працаваць хоць на чвэрць стаўкі, бо гэта для іх жыццёвая неабходнасць. Адтоку 55—60-гадовых пенсіянераў не будзе, — упэўнены В.А.Смёткін.

Важна падкрэсліць, што прафсаюз выступае за захаванне даплат, у тым ліку, і кандыдатам навук, дацэнтам, хоць з гэтым некаторыя спрачаюцца. Доктарская — удзел нямногіх, а кандыдаты навук — гэта аснова асноў, галоўная працоўная

Ініцыятары новаўвядзення ўпэўнены, што яно не выкліча масавага адтоку з універсітэтаў 55—60-гадовых пенсіянераў. Бо для выкладчыкаў і навукоўцаў, якія аддалі шмат гадоў педагагічнай і даследчай дзейнасці, іх праца — жыццёвая неабходнасць.

часці, каб даць студэнту у перыяд вучобы практычныя навыкі, то для гэтага трэба прыцягваць спецыялістаў з рэальнага сектара эканомікі са ступенямі і званнямі. А каб захацець абараніцца і супрацоўнічаць з універсітэтам, спецыяліст павінен бачыць перспектыву з пункта гледжання сацыяльнай абароненасці. Менавіта таму як крытэрыі для захавання даплат мы разглядаем педагагічны стаж, а не работу на поўную стаўку ў гэтай установе, — гаворыць старшыня прафкама работнікаў БНТУ.

Дарэчы, у Беларускім нацыянальным тэхнічным універсітэце як нідзе ведаюць, што значыць супрацоўніцтва з прадпрыемствамі. Таму і бацаць прамую сувязь паміж матэрыяльна матываванымі выкладчыкамі і якасцю падрыхтоўкі інжынераў.

— Калі інжынеру ці хірургу альбо банкаўскаму эканамісту сказаць, што, напрацоўваючы педагагічны стаж, ён у будучыні атрымае даплату да пенсіі, то, магчыма, ён з большай цікавасцю паставіцца да магчымасці выкладання, перадачы свайго практычнага вопыту, — лічыць В.А.Смёткін.

Нягледзячы на тое, што размова ідзе аб выдзяленні дадатковых сродкаў з дзяржбюджэту ці пенсійнага фонду, нават у Год беражлівасці ініцыятыву можна назваць вельмі своєчасовай.

— Вышэйшая школа так ці інакш вымушана аптымізавацца. Магчыма, трэба скарачаць колькасць месцаў ва ўніверсітэтах, ёсць ідэя скарачаць няпрофільнае навучанне ва ўстановах вышэйшай адукацыі, — гаворыць прафсаюзны дзеяч. — Са свайго боку магу сказаць, што сёння шэраг функцый можна смела перадаць прафсаюзам, якія не патрабуюць бюджэтнага фінансавання, а працуюць за кошт членскіх узносаў. Трэба больш давяраць моладзі — студэнцкім прафсаюзам, БРСМ, запусціць на поўную магутнасць студэнцкае самакіраванне. Студэнтам цалкам па сілах справы вываўчага плана, ахова правапарадку і многае іншае. Словам, рэзерваў для эканоміі рэсурсаў у вышэйшай школе вельмі шмат!

Іна НІКІЦЕНКА.
nikitsenka@ng-press.by
Фота Алега ІГНАТОВІЧА.

Эксперт: “Кітаяфобія не мае пад сабой грунту”

Зяўтра ў Беларускім дзяржаўным універсітэце адкрыецца І Беларуска-кітайскі семінар па прамысловым і навукова-тэхнічным супрацоўніцтве. Адметна, што яго арганізатарам выступіў Рэспубліканскі інстытут кітазнаўства імя Канфуцыя БДУ, а пляцоўку прадаставіць Белдзяржуніверсітэт.

На экспертным круглым стала, што прайшоў напярэдадні семінара, шмат было сказана аб тым, чаму нашай краіне выгадна супрацоўнічаць з Кітаем. Эксперт у галіне адносін з КНР загадчык кафедры міжнародных адносін Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь Сяргей Кізіма прывёў такія факты: ў 2009 годзе Кітай выдзеліў на навукова-даследчыя работы 12% сусветных выдаткаў у гэтай сферы (Японія, для параўнання, — 11%). І гэта на фоне няўхіснага скарачэння долі выдаткаў Еўрасаюза і ЗША (у 2009 годзе аб’яднаная Еўропа выдаткоўвала на навуку 23% сусветных затрат, а ЗША — 31%).

Іншыя тэндэнцыі таксама даюць падставы рабіць станоўчыя прагнозы наконт будучыні КНР. Напрыклад, у краіне працуе каля 700 мільёнаў чалавек. Уражваюць тэмпы развіцця сістэмы вышэйшай адукацыі: будуюцца сотні новых універсітэтаў. Акрамя таго, Кітай навучае за мяжой больш сваіх студэнтаў, чым любая іншая краіна. Бурна развіваецца прамысловасць, расце экспарт. Эксперты прадказваюць: да 2030 года эканоміка КНР будзе складаць трэць сусветнай.

— У Кітаю вялікая колькасць пачыненняў, якія нам надзвычай цікавыя, — адзначыў С.А.Кізіма. — Чаго варты толькі той факт, што на працягу 10—15 гадоў КНР стане краінай з самымі вялікімі ўкладаннямі ў навукова-канструктарскія работы. Значыць, яна сапраўды будзе здольная прынесці на тэрыторыю Беларусі самыя сучасныя тэхналогіі.

Дырэктар Рэспубліканскага інстытута кітазнаўства імя Канфуцыя прафесар Аляксандр Гардзей паказаў развіццё эканамічнага супрацоўніцтва дзвюх краін у лічбах. У 2002 годзе тавараабарот паміж Беларуссю і Кітаем склаў 34 мільёны долараў ЗША, а ў 2010 — ужо 2,5 мільярда. На кастрычнік 2012 года заключаны кантракты ў галіне энергетыкі, камунікацый, хімічнай прамысловасці, інфраструктуры на суму больш за 16 мільярдаў долараў ЗША. За апошні час нашы краіны рэалізавалі 15 праектаў на нацыянальным узроўні і каля 30 — на галіновым.

Праект, які ва ўсіх на вуснах, — Беларуска-кітайскі індустрыяльны парк, які прыцягне інвестыцый на суму 2 мільярды долараў (па некаторых ацэнках, да 5,5 мільярда). А праз 20 гадоў на тэрыторыі гэтай зоны, як прагназуюць спецыялісты, будзе сканцэнтравана каля 40—50 мільярдаў долараў замежных інвестыцый. Па словах С.А.Кізімы, Беларусь на тэрыторыі парка цікавыя праекты ў галіне машынабудавання, тонкай хіміі, біятэхналогіі, электронікі, новых матэрыялаў. Прыярытэт будзе аддавацца вытворчасці прадукцыі з высокім экспертным патэнцыялам. Карысны для нашай краіны і ўласна вопыт па нарошчванні экспарту, што дэманструе Кітай, як найбуйнейшы экспарцёр свету.

Прадпрыемствы індустрыяльнага парка прадаставяць працоўныя месцы беларускім інжынерам і канструктарам. Як свярджжае эксперт, кітайцы аддаюць перавагу нашаму персаналу, таму страхі наконт іміграцыі кітайскай рабочай сілы беспадстаўныя.

— Кітаяфобія не мае пад сабой грунту, — упэўнены загадчык кафедры.

Плануецца, што ў І Беларуска-кітайскім семінары па прамысловым і навукова-тэхнічным супрацоўніцтве возьмуць удзел прадстаўнікі Пасольства КНР, Міністэрства замежных спраў Беларусі, Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях, Нацыянальнай акадэміі навук, навукова-тэхналагічнага парка БНТУ “Палітэхнік”, сумесных беларуска-кітайскіх прадпрыемстваў, кітайскіх інвестыцыйных кампаній, беларускіх універсітэтаў, даследчыкі, якія вывучаюць пытанні беларуска-кітайскага супрацоўніцтва.

Адна з мэт мерапрыемства, якое, як кажуць, наспела ў сувязі з інтэнсіфікацыяй супрацоўніцтва дзвюх краін, — падвядзенне вынікаў дваццацігадовага ўзаемадзеяння.

Семінар праводзіцца пры падтрымцы аналітычнага цэнтра ЕсооМ, кампаніі “Бел Хуавэй Тэхналоджыс”, Пасольства КНР у Беларусі.

Аляксандр АНДРЫЯНАЎ.